

Original Article

Investigating Provisional and Educational Measures to Ensure Security, Social Defense, and Criminal Reformation in Islamic Penal Code 2013

Atiyeh Vajdani Fakhr,^{1,*} Fatima Elahi Menesh², Mohammad Reza Elahi Manesh³

¹ PhD student in Criminal Law and Criminology, Azad University, North Tehran Branch, Iran

² Master of Laws student, private law major, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran

³ Assistant Professor, Law Department, University of Tehran-North, PhD in Criminal Law and Criminology, Faculty Member, Tehran-North Azad University, Tehran, Iran

Citation Mojtaba Mahigir, Zahra Asadi, Amir Yarhosseini, **Principles governing the transformation of employment status in the light of the rulings of the Court of Administrative Justice.** *J. Law Political Stud.*, 2022, 2(2), 160-171.

<https://doi.org/10.22034/jlps.2022.2.6>

Article info:

Received: 19 May 2022

Accepted: 5 August 2022

Available Online: 7 August 2022

ID: JLPS-2207-1039

Checked for Plagiarism: Yes

Keywords:

Provisional measures; law; educational measures; Islamic Penal Code; supplementary and secondary punishment.

ABSTRACT

Our country's legislator has included the instance of provisional and educational measures in Islamic Penal Code approved in 2013 with great extensive changes. Thus, in this law, it has initially repealed security measures law approved in 1981 and has obviously recognized security and educational measures for children, adolescents, and the insane, and then besides most instances of the provisional and educational measures of the above law mentioned were determined as supplementary and secondary punishments, while the other cases were specified as fundamental punishments in the form of orders and measures, some of which are protective and some are educational added to the country's penalty system. The aim of provisional and educational measures with correctional, therapeutic, and educational strategies was to reduce the amount of crimes and reform them. Nowadays, with the expansion of crimes and emergence of new ones, determination of sorts of these actions and their scope expansion can be significantly helpful in judicial system. Provisional and educational measures in 2013 law are so extensive, diverse, and modern that many of them did not exist in Islamic Penal Code. Many legal articles of this law indicate the legislator's special attention to their application as well as the correction category and criminals' rehabilitation.

بررسی اقدامات تأمینی و تربیتی به عنوان برای تأمین امنیت و دفاع اجتماعی و اصلاح مجرم در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲

عطیه وجدانی فخر^{۱*}، فاطمه الهی منش^۲، محمدرضا الهی منش^۳

^۱ دانشجوی دکتری حقوق جزا و جرم شناسی دانشگاه آزاد تهران-شمال، تهران، ایران

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق، گرایش حقوق خصوصی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

^۳ استادیار گروه حقوق دانشگاه تهران-شمال، دکترای حقوق جزا و جرم شناسی، عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد تهران-شمال، تهران، ایران

Use your device to scan and read the article online

ارجاع عطیه وجدانی فخر، فاطمه الهی منش، محمدرضا الهی منش، بررسی اقدامات تأمینی و تربیتی به عنوان برای تأمین امنیت و دفاع اجتماعی و اصلاح مجرم در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲، نشریه حقوق و مطالعات سیاسی، دوره ۲، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۱: ۱۷۱-۱۶۰.

<https://doi.org/10.22034/ilps.2022.2.6>

چکیده

قانون‌گذار کشورمان جایگاه اقدامات تأمینی و تربیتی را در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ با تغییرات بسیار گسترده‌ای همراه کرده است. بدین‌صورت که نخست، در این قانون به نسخ قانون اقدامات تأمینی مصوب ۱۳۳۹ پرداخته و اقدامات تأمینی و تربیتی را به‌صراحت در مورد اطفال و نوجوانان و همچنین مجانین مورد شناسایی قرار داده است و سپس، ضمن اینکه اکثر مصادیق اقدامات تأمینی و تربیتی قانون اخیرالذکر را، در مقام مجازات تکمیلی و تبعی مورد شناسایی قرارداد، مواردی دیگری را هم در مقام مجازات اصلی در قالب دستورات و تدابیری که بعضی از آن‌ها تأمینی و بعضی دیگر تربیتی هستند، به‌نظام جزایی کشور اضافه نمود.

اقدامات تأمینی و تربیتی با راه‌های اصلاحی، درمانی و تربیتی به دنبال کاهش میزان جرائم و اصلاح مجرمین هستند. امروزه با گسترش جرائم و ایجاد جرائم نوین توجه به انواع این اقدامات و گسترش حوزه آن‌ها می‌توان کمک شایانی به دستگاه قضایی نماید. اقدامات تأمینی و تربیتی در قانون ۱۳۹۲ بسیار گسترده، متنوع و مدرن است به‌نحوی که بسیاری از انواع این اقدامات در قانون مجازات اسلامی وجود نداشت. وجود مواد قانونی فراوانی از این قانون نشانگر توجه خاص قانون‌گذار به اعمال این تدابیر و مقوله اصلاح و بازسازگاری مجرمین است.

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۴ مرداد ۱۴۰۱

تاریخ آنلاین شدن: ۱۶ مرداد ۱۴۰۱

کد مقاله: JLPS-2207-1039

کلیدواژگان:

اقدامات تأمینی، قانون، اقدامات تربیتی، قانون مجازات اسلامی، مجازات تکمیلی و تبعی.

مقدمه

مجازات است یا اقدام تأمینی. وقتی ارتکاب جرم همراه با تقصیر مرتکب آگاه و آزاد باشد، عکس‌العمل به‌صورت مجازات است. در مقابل اگر مرتکب قانوناً مسئول اعمال خود شناخته نشود (به دلیل کودکی، جنون و...) هر آینه مجازات او بیهوده خواهد بود. بلکه معافیت از مجازات مانع از بررسی سوابق و خصوصیات روحی و اخلاقی بزه‌کار و کیفیت

هنگامی که جرم یعنی رفتاری ضداجتماعی ارتکاب می‌یابد حاکمیت عمومی وظیفه دارد با توسل به شیوه‌های متناسب و مؤثر ضمن پیش‌گیری از وقوع و تکرار جرم در آینده لزوم احترام به احکام و دستورهای خود را بار دیگر به شهروندان گوش زد کند. با وقوع جرم عکس‌العمل جامعه یا به‌صورت

نوجوانان اشاره کرد که نسبت به قانون قبل بسیار کامل تر و گسترده تر است و تا حد زیادی خلأهای قانون قبلی را از بین برده است. مواردی مانند تعیین این اقدامات برای همه‌ی جرائم نابالغین، در نظر گرفتن معیار سن شمسی در جرائم تعزیری، تخفیف و تبدیل اقدامات تأمینی و تربیتی و ... همچنین تأسیس‌های نوینی مانند: «مجازات‌های جایگزین حبس، خدمات عمومی رایگان، نظام نیمه آزادی، تعویق مراقبتی» در قانون ۱۳۹۲ مورد توجه قرار گرفته است.

۱- اقدامات تأمینی و تربیتی

این نهاد حقوقی که ابتدا از نظام حقوقی فرانسه، وارد نظام حقوقی و قضایی کشور ما شده است. ترجمه اصطلاح فرانسوی *les mesures de surete* بوده که به معنی «تدابیر تأمینی» و یا «اقدامات تأمینی» است. گرچه اصطلاح «تدابیر تأمینی» ترجمه مناسب‌تری است و حقوقدانان ایرانی ابتدا همین اصطلاح را در ایران به‌کار برده‌اند اما پس از تصویب قانون اقدامات تأمینی در سال ۱۳۳۹ عمدتاً اصطلاح «اقدامات تأمینی» جایگزین اصطلاح قبلی شده است. (Kazemi, 2018: 10).

در مورد اقدامات تأمینی و تربیتی، تعاریف گوناگونی از طرف حقوقدانان و صاحب‌نظران حقوق جزا و جرم‌شناسی ارائه شده است که در اینجا به بیان برخی از مهم‌ترین این تعاریف پرداخته می‌شود:

۱- اقدامات تأمینی عبارت است از: یک‌رشته وسایل دفاعی اجتماعی که به‌حکم قانون و توسط قاضی و بر اثر وقوع جرم، با وضع مزاجی و استعداد و منش و سوابق فرد خاطی و خطرناک به‌کار برده می‌شود تا او بهبود یابد و با اجتماع سازگار گردد دست به تکرار جرم نزند، (Keynia, 2009: 1652).

۲- اقدامات تأمینی عبارت است از: فراهم نمودن امکان اصلاح برای هر ک و ایجاد وسایل جهت تهذیب و بهبود وضع مجرم؛ به‌عبارت‌دیگر، اقدامات تأمینی را می‌توان وسایلی که از طرف قانون‌گذار برای حفظ جامعه مقرر شده است و به‌وسیله قضات به نفع محکومین اجرا می‌شود تعریف کرد.

ارتکاب جرم نیست، چه‌بسا در این مرحله، حالات و روحیات بزه‌کار و اوضاع و احوال و نحوه ارتکاب جرم، احتمال وقوع جرائمی دیگر در آینده را می‌دهد. پیش‌گیری از جرم اقتضاء می‌کند که مقام قضایی تدابیر دیگری جز مجازات که در کفایت آن این بار تردید است ببیند. این تدابیر اقدام تأمینی نامیده می‌شود؛ که متناسب باحالت خطرناک بزه‌کار اتخاذ می‌گردد؛ بنابراین اگر مرتکب در معرض سقوط در ارتکاب جرم در آینده باشد، عکس‌العمل جامعه به‌صورت اقدام تأمینی است. مطابق بندهای ۴ و ۵ اصل ۱۵۶ قانون اساسی: «کشف جرم و تعقیب و مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدون جزایی اسلام و همچنین اقدام مناسب برای پیش‌گیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین.» از وظایف مهم قوه قضائیه است که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسئول تحقق بخشیدن به عدالت می‌باشد. اصل ۳۶ قانون اساسی در جهت حمایت از اصل قانونی بودن مجازات‌ها و صلاحیت مراجع قضایی صدور حکم به مجازات و اجرا آن الزاماً و تنها از طریق دادگاه صالح و به‌موجب قانون می‌داند. ضمانت اجرایی این اصل ماده ۵۷۵ قانون مجازات اسلامی است که متخلف را مستوجب انفصال دائم از شغل و محرومیت از مشاغل دولتی به مدت پنج سال می‌داند. اقدامات تأمینی و تربیتی با راه‌های اصلاحی، درمانی و تربیتی به دنبال کاهش میزان جرائم و اصلاح مجرمین هستند. با گسترش جرائم و ایجاد جرائم نوین توجه به انواع این اقدامات و گسترش حوزه آن‌ها می‌توان کمک شایانی به دستگاه قضایی نماید. هدف از اجرای این مقاله بررسی اقدامات تأمینی و تربیتی به‌عنوان وسیله‌ای برای تأمین امنیت و دفاع اجتماعی و اصلاح مجرم در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ و توسعه و پیشرفت و نوآوری‌های قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲، در این زمینه است.

بررسی تأسیس‌های نوینی که ماهیتاً جنبه اقدامات تأمینی و تربیتی دارند و در قانون مجازات ۱۳۹۲ به آن‌ها برای اولین بار توجه شده است. از مصادیق این اقدامات در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ می‌توان به اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و

صرفاً ناظر به این جنبه است و دیگری جنبه تربیتی و اصلاحی آنکه برخی از آن‌ها هم شامل هر دو جنبه هست، (Rahami, 2015: 24).

به عقیده حقوقدانان تنها هدف اقدامات با تدابیر تأمینی، جلوگیری از ارتکاب جرم است. اقدامات تأمینی بر پایه فرض وجود حالت خطرناک در یک شخص به‌خصوص، صورت می‌گیرد و بدین طریق توجیه می‌شود که مانع ارتکاب جرم از طرف شخصی که به‌احتمال قوی در آینده با دستگاه‌های قانونی جامعه درگیری خصمانه پیدا خواهد کرد، می‌شود، (Momeni, Rad, 2018: 141).

به این ترتیب اقدامات تأمینی و تربیتی به معنای خاص اصطلاحی کلمه در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲؛ اولاً این اقدامات تأمینی و تربیتی مختص دسته خاصی از بزهکاران هست (مجرمین غیرمسئول) و برای بخش اعظمی از مجرمین اقدامات تأمینی و یا تربیتی به معنای خاص کلمه در نظر گرفته نشده است (مجرمین مسئول) بلکه برای آن‌ها فقط به‌عنوان مجازات بسنده شده است ماهیتاً اقدام تأمینی و یا تربیتی قلمداد می‌شوند. دوماً این اقدامات برخلاف فلسفه وجودی آن‌ها فقط یک جنبه از کارکرد مهم این نهاد حقوقی مهم را که همان اقدامات پ از ارتکاب فعل مجرمانه را پوشش می‌دهد به‌عبارت‌دیگر در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ اعمال اقدامات تأمینی و تربیتی به خاطر برخی حقوق و آزادی‌های انسان‌ها پس از فعل مجرمانه تداعی پیدا کرده و اعمال می‌شود و تا بزه‌ی از کسی سر نزنند نمی‌شود برای او اقدامات تأمینی و تربیتی اعمال نمود. این در حالی است که بر اساس ماده ۱۴ قانون اقدامات تأمینی ۱۳۳۹ «هرگاه شخصی دیگری را تهدید به ارتکاب جرم کرده بیم آن رود واقعاً مرتکب جرم گردد یا هرگاه شخصی محکوم به جنایت‌های جنحه یا جنایی گردیده صریحاً نظرش را بر تکرار جرم اعلام دارد دادگاه بنا بر نظر شخص تهدید شده یا متضرر از جرم از او بخواهد مرتکب جرم نگردد وجه الضمانه متناسب با این امر بدهد هرگاه مشارالیه از تعهد خود خودداری کرده و وجه الضمانه خود را

۳- اقدامات تأمینی عبارت است از: یک عده تدابیر قانونی بدون اینکه اثر مسئولیت اخلاقی و معنوی داشته باشد، دارای قوه الزام و اجبار بوده و در مورد افراد خطرناک به‌موقع اجرا گذاشته می‌شود تا از ارتکاب احتمالی جرائم برای حفظ نظم عمومی جامعه جلوگیری شود، (Kazemi, 2018: 10).

۴- مجازات دفاع جامعه را در مقابل خطر بزهکاری کفایت نمی‌کند، جامعه باید در مقابل حالت خطرناک و از شر آن‌ها ایمن و مصون بماند، اقدامات تأمینی تدابیری است که بدین منظور پیش‌بینی شده‌اند، (Bahri, 2001: 360).

۵- اقدامات تأمینی به وسایل و تدابیری اطلاق می‌شوند که: در مورد افراد خطرناک مورد استفاده قرار می‌گیرد، هدف آن جلوگیری از جرائمی است که ممکن است احتمالاً در آینده از طرف فرد خطرناک ارتکاب یابد، ویژگی آن این است که انفرادی، الزامی و فاقد رنگ و شائبه اخلاقی است، (Sanei, 1997: 188).

۶- اقدامات تأمینی و تربیتی اقدامی است فردی، الزام‌آور و بدون رنگ اخلاقی و فقط برای افرادی به‌مورد اجرا گذاشته می‌شود که حالت خطرناک برای جامعه داشته باشند، (Shambiaty, 2012: 413).

ملاحظه می‌شود که در برخی از تعاریف مذکور اولاً به اقدامات تأمینی اشاره شده است و ذکری از اقدامات تربیتی به میان نیامده است و ثانیاً از اقدامات تأمینی در مورد اشخاص، سخن رفته است گرچه موضوع اصلی اقدامات تأمینی «اشخاص خطرناک» هست، لیکن این امر مانع آن نمی‌شود که دامنه اقدامات تأمینی شامل «اشیای خطرناک» هم گردد، منتها «اشخاص خطرناک» موضوع اصلی و بالذات این اقدامات بوده و «اشیای خطرناک» موضوع ثانوی و بالطبع آن هست. اخیراً نویسندگان حقوق جزا در تعریف اقدامات تأمینی، اصطلاح «اقدامات تربیتی» را نیز همراه آن به‌کاربردند، (Shambiaty, 2004: 413).

و در هر صورت اقدامات تأمینی و تربیتی شامل دو جنبه اصلی و مهم است: یکی جنبه تأمینی، آنکه بعضی اقدامات

بند دوم: ارباب انگیز نبودن

از ویژگی‌های مهم و اساسی اقدامات تأمینی و تربیتی آن است که به دنبال ترساندن و مرعوب کردن مرتکب عمل مجرمانه و همچنین سایر افراد جامعه نمی‌باشد. چراکه اگر این اقدامات نیز قصدش تعقیب این خصیصه ترسانندگی بود، فرقی با کیفر و مجازات نداشت و همان تأثیرات مجازات را به دنبال می‌داشت. اقدامات تأمینی با پیش‌بینی تدابیری، به دنبال برگرداندن مجرمان به زندگی معقول و عادی زندگی اجتماعی است، بدون آنکه در این رهگذر از خصیصه ترس و ارباب استفاده‌ای کند. در صورتی‌که این مجازات‌هاست که بیشتر از این ویژگی، بهره‌مند می‌باشند، (Mohammad Nejad, 2007: 37).

۳- ارکان خاص و قانونی اقدامات تأمینی و تربیتی

بند اول: قانونی بودن اقدامات تأمینی و تربیتی

اصل قانونی بودن به این معنی است که بدون وجود متن قانونی صریح، قاضی نمی‌تواند به تعیین مجازات دست بزند و یا میزان آن را تغییر دهد. این اصل یعنی، حکومت قانون برای تضمین احترام به آزادی‌های فردی و رعایت مصالح اجتماعی، (Noorbha, 2005: 47).

در حقیقت ریشه اصل به شکل کنونی را باید در نوشته‌های فلاسفه قرن ۱۸ یافت، «بکاریا» با بحث و بررسی مطالب پیرامون این موضوع و الهام از اندیشه‌های منتسکیو، به بررسی اصل قانونی بودن جرم و مجازات پرداخت. بکاریا با انتشار کتاب «جرائم و مجازات‌ها» بر قانون‌مندی و قانون‌گرایی، (Bekaria, 1997: 12).

در حقوق جزا تأکید کرده است. این اصل برای اولین بار نیز در اعلامیه حقوق بشر ۱۷۸۹ پذیرفته شد. مکتب تحقیقی برای پیشگیری از بزهکاری با استفاده از اقدامات تأمینی، خواستار کنار گذاشتن اصل قانونی بودن جرم و مجازات شد، تابوتانند مجرمین بالقوه را مجازات کنند. با توجه به ویژگی‌های اقدامات تأمینی مدت آن نامعین است و با رفع

نسپارد دادگاه می‌تواند دستور توقف موقت او را صادر کرده و مدت توقف آن بیش از دو سال نخواهد بود». به این ترتیب قانون اقدامات تأمینی ۱۳۳۹ برخلاف حقوق و آزادی‌ها فردی در مورد کسانی که مرتکب جرم نشده‌اند ولی احتمال ارتکاب جرم در آن‌ها وجود دارد اقدامات تأمینی از نوع امنیتی پیش‌بینی کرده است این در صورتی است در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ چنین مقرر ای به چشم نمی‌خورد و فقط برای آن دسته از بزهکاران که مرتکب جرم شده‌اند اقدامات تأمینی و تربیتی و یا مجازات‌های که ماهیت اقدام تأمینی دارند پیش‌بینی کرده است.

۲- ملاک‌های تشخیص اقدامات تأمینی و تربیتی در

تمایز با مجازات‌ها

گرچه مجازات‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی هر دو ابزارهایی قانونی برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین می‌باشند و اصولاً هر دو توسط مراجع قضایی اعمال می‌گردند، اما بررسی دقیق ملاک‌ها و ویژگی‌های اقدامات تأمینی و تربیتی، ما را در شناخت بیشتر و نیز تمایز این ابزار واکنش اجتماعی با انواع مجازات‌ها یاری می‌کند. اقدامات تأمینی و تربیتی به نوبه خود واجد خصوصیتی است که دانستن آن ویژگی‌ها ضروری و مفید به نظر می‌رسد.

بند اول: فقدان شرط تقصیر جزائی (ملاک نبودن تقصیر

جزائی)

اصولاً اقدامات تأمینی منوط به وجود حالت خطرناک هست و همان‌طور که سابقاً ذکر شد، هدف اصلی ویژه اقدامات تأمینی و تربیتی اصلاح مجرم و برطرف کردن حلت خطرناک وی، از طریق نگهداری موقت او در مؤسسات مربوطه و کنترل کنش و کردار اوست. در نتیجه تعیین و عوامل آن‌ها در مورد اشخاص فاقد مسئولیت کیفری، مانند اطفال یا کسانی که فاقد قوه تمییز و تشخیص‌اند، یا در ارتکاب فعل مجرمانه سوءنیتی ندارند، نیز معقول و بلکه ضروری خواهد بود، چنانچه رویه قضایی کشورهای از جمله فرانسه بر این عمل صحه گذاشته است، (Noorbha, 2005: 508).

و همچنین اجرای این تدابیر دقیقاً منطبق با حکم دادگاه اشاره دارد. سپس در ادامه به مسئولیت کیفری و مدنی و جبران خسارت در صورت تجاوز از حدود مشخص شده قانونی می‌پردازد؛ یعنی در صورتی که این صدمه یا خسارت از روی عمد یا تقصیر باشد، مسئولیت کیفری و مدنی برای فرد متصور است. در صورت نداشتن هیچ‌گونه عمد و تقصیری خسارت از بیت‌المال جبران می‌شود. در هر صورت خسارت زیان‌دیده جبران می‌شود. (Rahami, 2012: 38).

بنابراین در ق.م.ا ۱۳۹۲، قانون‌گذار پا را فراتر نهاده و به دلیل اهمیت اصل قانونی بودن اقدامات تأمینی و تربیتی، مسئولیت کیفری و مدنی برای متجاوز از این اصل قرار داده است. (این ضمانت اجرا در ق.م.ا وجود نداشت).

بند دوم: رکن مادی اقدامات تأمینی و تربیتی

در بحث ارکان اقدامات تأمینی و تربیتی، توجه به رکن مادی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا با توجه به این ارکان است که می‌توانیم دریابیم در چه جرائمی می‌توان از این اقدامات استفاده کرد و ممنوعیت استفاده از این تدابیر در کدام جرائم وجود دارد و همچنین اینکه ابتدا در همه جرائمی مجوز استفاده از این جرائم وجود دارد یا احتیاج به شرایط ویژه‌ای است.

۱- جرائمی که در آن‌ها می‌توان از ابتدا اقدامات تأمینی و تربیتی مورد استفاده قرار می‌گیرد. در ماده ۲۱۵ ق.م.ا ۱۳۹۲ به موضوع تعیین تکلیف اشیاء و اموال کشف شده که دلیل یا وسیله جرم بوده و یا از جرم تحصیل شده یا حین ارتکاب استعمال و یا برای استعمال اختصاص داده شده‌اند مربوط است که باید مسترد، ضبط یا معدوم شوند. با توجه به این ماده، مشخص است اشیایی مانند دستگاه‌هایی ساخت اسکناس مجعول، سلاح‌های غیرمجاز، مواد غذایی و دارویی تقلبی، اشیاء خطرناک هستند که باید دور از دسترس قرار گیرند. برای جلوگیری از تکرار جرم توسط شخص مجرم یا اشخاص دیگر این اشیاء باید معدوم شوند، زیرا خود این اشیاء می‌تواند تهدیدی علیه نظم عمومی باشد. ضبط اشیاء خطرناک نوعی

حالت خطرناک مجرم است که قاضی می‌تواند حکم پایان اقدامات تأمینی و تربیتی را بدهد؛ پس باید دست قاضی در این مورد باز باشد. این موضوع نیز با اصل قانونی بودن اقدامات تأمینی در تناقض است. حقوق اسلام نیز بر اصل قانونی بودن، صحه گذاشته است و در اصل برائت و قاعده «درأ» و «قیح عقاب بلا بیان» به بیان این اصل می‌پردازد، (Rahami, 2012: 38).

در مورد این موضوع و اصل قانونی بودن جرم و مجازات می‌توان به آیات شریفه «ماکنا معذبین حتی نبعث رسولا» (سوره اسراء آیه ۷) و «لا یكلف الله نفسا الا ما تاتها» (Surah Talaq verse 7) اشاره کنیم. در قاعده «درأ» نیز اعمال مجازات در مواردی که وقوع جرم یا انتساب آن به متهم محل تردید است، منتفی می‌باشد. در قانون اساسی، اصل سی و ششم آمده است «حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد» این امر، نشانگر پذیرش این اصل از سوی قانون‌گذار اسلامی است. بر اساس این اصل قانون‌گذار باید در تصویب متن قانون دقت کافی مبذول دارد و قاضی نیز باید فقط عمل ارتكابی را با ماده قانونی تطبیق دهد، دستگاه‌های اجراکننده حکم نیز باید کاملاً منطبق با موازین و قانون باشند و اصل قانونی بودن به نحوه اجرای مجازات‌ها نیز سرایت کند. اقدامات تأمینی و تربیتی تدابیری برای پیشگیری از جرم هستند که مدت این تدابیر برخلاف مجازات‌ها نامعین و با نظر دادگاه است. در ق.م.ا ۱۳۹۲، توجه بیشتری به اصل قانونی بودن مجازات و اقدامات تأمینی شده است و مواد قانونی بیشتری به این پرداخته‌اند. ماده ۱۰ اشعار می‌دارد: «در مقررات و نظامات دولتی مجازات و اقدامات تأمینی و تربیتی باید به موجب قانونی باشد که قبل از وقوع جرم مقرر شده است و مرتکب هیچ رفتار اعم از فعل یا ترک فعل را نمی‌توان به موجب قانون مؤخر به مجازات یا اقدامات تأمینی و تربیتی محکوم کرد...» در این ماده نیز مانند ماده ۱۱ ق.م.ا به قانونی بودن اقدامات تأمینی و تربیتی اشاره شده است. در ماده ۱۳ به مسئله دقت قاضی و مطابقت کامل حکم این اقدامات با قانون

اقدام تأمینی است که در این مواد می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. البته شایان به ذکر است ضبط آلات و وسایل جرم علاوه بر اینکه نیاز به رسیدگی و حکم دادگاه دارد، احتیاج به نص قانونی دارد و نمی‌توان هر وسیله‌ای را که در جرائم استفاده می‌شود ضبط کرد. در ماده ۱۷ ق.م.ا به جرائم بازدارنده اشاره شده است که این مجازات از ق.م.ا ۱۳۹۲ حذف شده است. مجازات‌های بازدارنده در ماده ۱۷ این‌گونه تعریف می‌شد: «تأدیب یا عقوبتی است که از طرف حکومت به منظور حفظ نظم و مراعات مصلحت اجتماع در قبال تخلف از مقررات و نظامات حکومتی تعیین می‌گردد. از قبیل تعطیل محل کسب، لغو پروانه و محرومیت از حقوق اجتماعی و اقامت در نقطه معین و منع اقامت و مانند آن» بنابراین مجازات‌های بازدارنده مذکور در این ماده همان اقدامات تأمینی بودند که می‌توانستند از طرف قضات در مورد جرائم اجرا شوند. توجه به صدر ماده و کلمه «تأدیب» نیز بیانگر توجه به تدابیر تربیتی در این‌گونه از مجازات‌ها بود. در ق.م.ا ۱۳۹۲ می‌توان در تقسیم‌بندی ۸ گانه تعزیرات مواردی را ذکر کرد که جنبه تأمینی و تربیتی دارند. مجرم (شخص حقیقی یا حقوقی) پس از انجام جرائم مستوجب تعزیر، محکوم به مجازات‌های تعزیری می‌شود که جنبه اقدام تأمینی دارند از قبیل انفصال دائم از خدمات دولتی و عمومی در تعزیر درجه ۴، محرومیت از حقوق اجتماعی در درجه ۵ و ۶، انتشار حکم در درجه ۶ و ممنوعیت دائم و موقت از یک یا چند فعالیت شغلی یا اجتماعی و ممنوعیت دائم از دعوت عمومی برای افزایش سرمایه برای اشخاص حقوقی در درجه ۵ و ۶. در توضیح این ماده باید گفت که در تعزیر شرط ویژه‌ای برای اعمال آن وجود ندارد، اما دادگاه در صدور حکم تعزیری موارد ۴ گانه ماده را مورد توجه قرار می‌دهد.

۲- جرائمی که با شرایط ویژه مشمول اقدامات تأمینی و تربیتی می‌شود

تأسیسات نوینی از اقدامات تأمینی و تربیتی عام در ق.م.ا ۱۳۹۲ پیش‌بینی شده است؛ مانند تعویق اجرای حکم، نظام نیمه

آزادی، مجازات‌های جایگزین حب که همه آن‌ها در جهت کاستن از مجازات‌ها و اصلاح مجرم برای بازگشت به جامعه هستند. تعلیق و آزادی مشروط در ق.م.ا ۱۳۹۲ وجود دارد. مجازات‌های تکمیلی مصرح در ماده ۲۳ ق.م.ا ۱۳۹۲ نیز جنبه تأمینی تربیتی دارند. در همه‌ی موارد ذکر شده ابتدا نمی‌توان از اقدامات تأمینی استفاده کرد و باید شرایط ویژه ذکر شده در قانون محقق شود تا این اقدامات قدرت اجرایی پیدا کنند. در ماده ۲۳ ق.م.ا ۱۳۹۲ آمده دادگاه می‌تواند فردی را که به حد، قصاص یا مجازات تعزیری از درجه ۶ تا درجه ۱ محکوم کرده است. با رعایت شرایط مقرر در این قانون، متناسب با جرم ارتكابی و خصوصیات وی به یک یا چند مجازات تکمیلی زیر محکوم کند؛ بنابراین در این ماده علاوه بر جرائم تعزیری و بازدارنده در مورد جرائم مستوجب حد و قصاص اعطای اقدام تأمینی و تربیتی و در غالب مجازات تکمیلی قابل اعمال است. اما با تحقق شرایط ذکر شده در ماده. این مجازات‌ها عبارت‌اند از: اقامت اجباری در محل معین، منع اقامت در محل معین، منع اشتغال از شغل، انفصال از خدمات دولتی و... در ماده ۴۰ ق.م.ا ۱۳۹۲ به موضوع تعویق صدور حکم پرداخته است و آن را در جرائم تعزیر درجه‌ی ۶ تا ۸ پس از احراز مجرمیت با ملاحظه وضعیت فردی، خانوادگی و اجتماعی و... در صورت وجود شرایط خاص امکان‌پذیر دانسته است. شرایطی از قبیل وجود جهات تخفیف، پیش‌بینی اصلاح مرتکب و... وجود جهات تخفیف و پیش‌بینی اصلاح مرتکب از جمله این شرایط است. در تعویق مراقبتی نیز تدابیری اندیشیده شده است از قبیل حضور به موقع در زمان و مکان تعیین شده توسط مقام قضایی یا مددکار ناظر، ارائه اطلاعات و اسناد و مدارک تسهیل‌کننده نظارت بر اجرای تعهدات محکوم، اعلام هرگونه تغییر شغل، اقامتگاه و جابه‌جایی و کسب اجازه از مقام قضایی به منظور مسافرت به خارج از کشور.

۳- جرائمی که امکان اجرای اقدامات تأمینی درباره آن‌ها وجود ندارد.

حقوقی که به لحاظ اینکه هر شهروندی عضوی از جامعه می‌باشد از آن برخوردار است مانند حق رأی، انتخاب شدن در مجل یا مجامع و ... دسته اول حقوق مدنی است و دسته دوم حقوق اجتماعی هستند. البته تفکیک کامل بین آن‌ها به راحتی امکان‌پذیر نیست. در ترمینولوژی حقوق، حقوق اجتماعی این‌گونه تعریف شده است؛ «حقوقی که مقنن برای اتباع خود در روابط با مؤسسات عمومی مقرر داشته است مانند حقوق سیاسی حق استخدام حق انتخاب کردن و انتخاب شدن در مجال مقننه و هیئت منصفه و ...» (Jafari Langroudi, 2006: 230).

مقنن در ق.م.ا، حقوق اجتماعی را این‌گونه تعریف کرده است؛ «حقوق اجتماعی عبارت است از حقوقی که قانون‌گذار برای اتباع کشور جمهوری اسلامی ایران و سایر افراد مقیم در قلمرو حاکمیت آن منظور نموده و سلب آن به موجب قانون یا حکم دادگاه است». اصولاً سلب حقوق اجتماعی در قالب مجازات‌های تبعی صورت می‌گیرد. این مجازات‌ها، مستقیماً فعالیت جمعی و عملکرد اجتماعی افراد را مورد هدف قرار می‌دهند و با سلب صلاحیت از محکوم، مانع استیفا و اجرای حقوق اجتماعی آنان خواهد شد. (Khaleghi, 2005:9).

محرومیت‌های اجتماعی در ق.م.ا ۱۳۹۲، در همه موارد موقتی نیستند و در مواردی مقرر شده است که این محرومیت‌ها دائمی هستند. در ق.م.ا ۱۳۹۲، فصل دوم به مجازات‌های تبعی اختصاص دارد. محرومیت از حقوق اجتماعی، ممکن است گاه به عنوان مجازات اصلی گاه به عنوان مجازات تکمیلی و بیشتر به صورت مجازات تبعی مورد حکم قرار می‌گیرد.

۴- اقدامات تأمینی و تربیتی کنترل‌کننده و نظارتی

مراقبت و نظارت بر بزهکاران، اسباب اصلاح و تربیت آن‌ها را فراهم می‌کند و از غلطیدن دوباره آنان به ورطه جرم پیشگیری می‌کند. این نظارت ممکن است با نگهداری بزهکاران در محیط بسته صورت گیرد مانند نگهداری مجرمین به عادت و مجرمینی که از طریق فحشا امرامعاش می‌کنند در تبعیدگاه؛ و نگهداری افرادی که از راه ولگردی یا قوادی یا

جرائمی وجود دارند که امکان تعلیق و تعویق در مورد آن‌ها وجود ندارد؛ بنابراین اقدامات تأمینی که در این قالب آمده‌اند در این جرائم قابلیت اجرا ندارند. در ق.م.ا ۱۳۹۲ در ماده ۴۷ صدور حکم و اجرای مجازات در مورد جرائم؛ الف) علیه امنیت داخلی و خارجی کشور، خرابکاری در تأسیسات آب، برق، گاز، نفت و مخابرات.

ب) جرائم سازمان‌یافته، سرقت مسلحانه یا مقرون به آزار، آدم‌ربایی و اسیدپاشی.

پ) قدرت‌نمایی و ایجاد مزاحمت با چاقو یا هر نوع اسلحه دیگر، جرائم علیه عفت عمومی، تشکیل یا اداره مراکز فساد و فحشا.

ت) قاچاق عمده مواد مخدر یا روان‌گردان، مشروبات الکلی و سلاح و مهمات و قاچاق انسان.

ث) تعزیر بدل از قصاص نفس، معاونت در قتل عمدی و محاربه و افساد فی الارض.

ج) جرائم اقتصادی، با موضوع بیش از یکصد میلیون ریال، قابل تعلیق و تعویق صدور حکم نمی‌شوند.

ک) این جرائم بسیار بیشتر از جرائم مطرح‌شده در ماده ۳۰ ق.م.ا است. در تبصره ماده ۵۳ ق.م.ا ۱۳۹۲ نیز مانند تبصره ماده ۳۲ ق.م.ا محکومیت کیفری موجب انفصال معلق نمی‌شود مگر در مورد تصریح در قانون یا لغو قرار تعلیق. اجرای مجازات‌های جایگزین حبس که ماهیتاً به اقدامات تأمینی شباهت دارند در مورد محکومینی که سابقه محکومیت کیفری به دلیل جرائم عمدی دارند و از اجرای آن پنج سال نگذشته باشد ممکن نیست؛ این جرائم در ماده ۶۶ ق.م.ا ۱۳۹۲ آمده است.

بند سوم: اقدامات تأمینی و تربیتی محروم‌کننده

محرومیت از حقوق اجتماعی حقوق افراد دارای دو شعبه اساسی است، (Khaleghi, 2104: 16).

نخست حقوقی که از لوازم اولیه زندگی جمعی محسوب می‌شود، به نحوی که زندگی بدون آن امکان‌پذیر نیست. مثل حق حیات، آزادی، حق مالکیت، تشکیل خانواده و دوّم

جرایم تعزیری درجه ۵ تا ۸ در صورت وجود شرایط مقرر در تعویق مراقبتی محکوم به حب را، در محدوده مکانی مشخص تحت نظارت سامانه‌های الکترونیکی قرار دهد. این اقدام در ق.م.ا ۱۳۹۲ اولین بار آمده است، در قانون قبلی وجود نداشت و یکی دیگر از نوآوری‌های ق.م.ا ۱۳۹۲ محسوب می‌شود. (ماده ۶۲ ق.م.ا ۱۳۹۲) نظارت الکترونیک به مفهوم کنترل و مراقبت از طریق ابزارهای الکترونیکی است.

۵- آثار کیفری انتشار حکم در اقدامات تأمینی و تربیتی

در مورد انتشار حکم براءت متهم باید گفت آن چیزی که بیشتر مدنظر است، جبران خسارت‌هایی است که از این اعلام جرم به حیثیت متهم وارد شده است. تا قبل از تصویب ق.م.ا ۱۳۹۲، انتشار حکم آثار مدنی اقدامات تأمینی و تربیتی محسوب می‌شد اما در ق.م.ا ۱۳۹۲ مواد قانونی وجود دارد که انتشار حکم را تجویز کرده است. در تبصره‌ی ماده‌ی ۳۶ انتشار حکم، بیشتر در مورد جرائم اقتصادی مورد توجه قرار گرفته است. شرایط انتشار حکم در ق.م.ا ۱۳۹۲ این است که ارزش مال موضوع جرم باید یک میلیارد یا بیشتر باشد. در ماده‌ی ۲۹۸ قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۷۸، به مسئله انتشار حکم در صورت براءت اشاره شده است در صورتی که همان‌طور که گفتیم این موضوع در ق.م.ا ۱۳۹۲ پیش‌بینی نشده است؛ و در آنجا فقط انتشار حکم در صورت محکومیت پذیرفته شده است. در این ماده آمده که حکم براءت متهم در صورت درخواست او و با هزینه خودش در جرایم کثیرالانتشار اعلام می‌شود. به نظر می‌رسد تحمیل کردن هزینه انتشار به شخص عادلانه نباشد، زیرا با محاکمه افراد بی‌گناه به آزادی‌های مشروع آن‌ها تعدی شده است و دستگاه عدالت باید در جهت جبران این تعدی باشد و ساده‌ترین راه برای جبران عدم تحمیل هزینه انتشار به فرد است. (Moradi, 2011: 15).

در قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲، هزینه انتشار حکم براءت بر عهده قوه قضاییه است؛ بنابراین، انتشار حکم در موارد مصرّحه در قانون می‌تواند اثر کیفری اقدامات تأمینی و تربیتی باشد. در جرائم تعزیری درجه (۶) انتشار حکم قطعی

فحشاء و یا تکدیگری امرارمعاش می‌کنند در کارگاه‌های کشاورزی و صنعتی^۱. ولی گاهی قانون‌گذار در غیر از موارد بالا بزهکار را ملزم می‌کند تا در مواردی که دادگاه معین می‌کند اقدامات کنترل‌کننده را رعایت کند که بیشتر آن‌ها در زمانی است که محکوم از اقدامات تأمینی و تربیتی عام استفاده می‌کند. در ق.م.ا ۱۳۹۲ این تدابیر کنترل‌کننده در ماده‌ی ۴۲ تعویق مراقبتی پیش‌بینی شده است. تدابیری که همراه تعویق مراقبتی است و مرتکب ملزم به رعایت آن است عبارت است از؛

(الف) حضور به موقع در زمان و مکان تعیین شده توسط مقام قضایی یا مددکار اجتماعی ناظر.

(ب) ارائه اطلاعات و اسناد و مدارک تسهیل‌کننده نظارت بر اجرای تعهدات محکوم برای مددکار اجتماعی.

(ج) اعلام هرگونه تغییر شغل، اقامتگاه یا جابه‌جایی در مدت کمتر از پانزده روز و ارائه گزارشی از آن به مددکار اجتماعی.

(ت) کسب اجازه از مقام قضایی به منظور مسافرت به خارج از کشور. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود تدابیر نظارتی ذکر شده در ماده‌ی ۴۲ بسیار گسترده‌تر از مواردی است که در ق.م.ا وجود دارد. اقدامات پیش‌بینی شده در این ماده دامنه و نوع نظارت را وسیع‌تر کرده‌اند که به این ترتیب با کنترل‌های بیشتر که باید حتماً با تدابیر حمایتی برای مرتکبین باشد می‌توان امید به اصلاح و عدم ارتکاب جرم از سوی آنان را افزایش دهد. به نظر می‌رسد در تعلیق مراقبتی که در ماده ۴۸ پیش‌بینی شده است و همچنین آزادی مشروط نیز اجرای این تدابیر می‌تواند در صورت لزوم مورد استفاده قرار گیرد. در دوره مراقبت (که یکی از مجازات‌های جایگزین حب است) محکوم به حکم دادگاه و تحت نظارت قاضی اجرای احکام به انجام یک یا چند مورد از دستورهای تعویق مراقبتی که در بالا به آن‌ها اشاره شد محکوم می‌شود. یکی دیگر از اقدامات نظارتی، نظارت الکترونیک بر زندانیان است که دادگاه می‌تواند در

^۱ ماده ۵ و ۶ قانون اقدامات تأمینی.

صرف حکم محکومیت غیرقطعی جوازی برای انتشار حکم محکومیت باشد.

نتیجه‌گیری

سیر تحول علوم جنایی و جرم‌شناسی نشان می‌دهد که دانشمندان این رشته در جهت کشف علل جرائم و یافتن راه‌حل مناسب مبارزه با پدیده‌های جنایی، تلاش فوق‌العاده‌ای به‌کاربرده و درنهایت هر یک از آنان به بخشی از ابعاد وسیع موضوع دست‌یافته و در این راه به ابداع ده‌ها فرضیه و اصل و تئوری پرداخته‌اند. از تجزیه و تحلیل عقاید و آرای نظریه‌پردازان مذکور این نتیجه به دست می‌آید که بزهدکاری مانند هر پدیده انسانی دیگر دارای عوامل و علل متعدد هست که بخشی از آن هنوز کشف نشده است در این راه دانشمندان و نظریه‌پردازان ابتدایی، مجازات را ابزار مقابله با این پدیده می‌دانستند اما به‌تدریج به این نتیجه رسیدند که برای مبارزه با بزهدکاری و پیشگیری از وقوع جرائم و تأمین دفاع اجتماعی، تنها یک روش، آن‌هم مجازات به معنی سنتی آن خلاصه نمی‌شود اصولاً «مجازات» در بین روش‌های مبارزه با نابهنجاری اجتماعی آخرین راه‌حل و کم‌اثرترین آن‌هاست. در نتیجه جانشینی برای مجازات پیشنهاد کردند که از جمله از عنوان «اقدامات تأمینی و تربیتی» بهره‌جسته‌اند. اقدامات تأمینی و تربیتی محصول آراء و عقاید دانشمندانی است که به پدیده جنایی، بر اساس تئوری‌های ذهنی صرف، بلکه با روش عینی و تجربه برخورد نموده و سعی کرده‌اند جرم را مانند پدیده‌های طبیعی از نزدیک لم و تحت فرمول و قواعد علمی و تجربی درآورند، مطابق نظر آنان باید روش‌های توجه به پدیده جنایی بر اساس نظریه جبری بودن این پدیده، خصوصیت سزا دهی و عدالت‌خواهی را از دست‌داده و به‌صورت امری اداری و اجرای درآید.

قانون‌گذار مجازات اسلامی ۱۳۹۲ از یک‌طرف برای اینکه اقدامات تأمین و تربیتی جایگاه شرعی برای مجرمینی که مسئولیت کامل کیفری دارند نداشته است آن‌ها را مورد شناسایی کامل و گسترده قرار نداده است؛ از این‌رو این نهاد

در رسانه‌ها آمده است. البته همان‌گونه که از صدر ماده ۱۸ و تعریف تعزیر (موارد ارتکاب محرمات شرعی یا نقض مقررات حکومتی تعیین و اعمال می‌شود) می‌توان گفت انتشار حکم قطعی در رسانه‌ها مشمول عنوان حد، قصاص یا دیه نیست. نکته دیگر اینکه انتشار حکم در اینجا مجازاتی تعزیری است و به‌عنوان مجازات اصلی مورد حکم قرار می‌گیرد. به نظر می‌رسد مقصود این ماده از انتشار حکم محکومیت قطعی در رسانه‌ها، (رسانه‌های جمعی) باشد. رسانه‌های جمعی به‌طور کلی به وسایلی اطلاق می‌شود که مردم یک جامعه از آن برای اعلام پیام‌ها و افکار و انتقال مفاهیم به یکدیگر استفاده می‌کنند. این وسایل عبارت‌اند از: مطبوعات، رادیو، تلویزیون و خبرگزاری‌ها و مسئله دیگر اینکه زمانی می‌توان دستور به انتشار حکم محکومیت داد که قطعی باشد؛ بنابراین حتماً باید در دادگاه حکم به محکومیت قطعی مجرم داده شود و صرف متهم و نه مجرم بودن و قبل از صدور حکم قطعی نمی‌توان حکم محکومیت را منتشر کرد. این موضوع امروزه در کشور مشکلاتی را به وجود آورده است؛ زیرا در مورد برخی از جرائم به‌ویژه جرائم اقتصادی مردم از دستگاه قضا انتظار دارند که نام مفسدین اقتصادی را از رسانه‌ها اعلام کند؛ اما همان‌گونه که می‌بینیم زمانی این اجازه از سوی قانون‌گذار داده‌شده است که متهم محکومیتش قطعی و محرز باشد و صرف اتهام مجوزی برای انتشار اسامی و احکام نمی‌باشد. دربند (چ) ماده‌ی ۲۰ ق.م.ا. ۱۳۹۲، نیز این اقدام تأمینی برای اشخاص حقوقی پیش‌بینی‌شده است که در صورت مسئول شناخته شدن یکی از مجازات‌های پیش‌بینی‌شده برای آن‌ها، انتشار حکم محکومیت به‌وسیله رسانه‌ها است. در این بند اشاره‌ای به محکومیت قطعی نشده است و محکومیت به‌تنهایی مورد اشاره قرار گرفته است اما به نظر می‌رسد در اینجا نیز باید قائل به محکومیت قطعی کیفری در مورد اشخاص حقوقی باشیم مگر اینکه بگوییم مقنن برای اشخاص حقوقی در این مورد مجازات سنگین‌تری را در نظر گرفته است که حتی

مانند ماده ۱۴ برای کسی که هنوز مرتکب جرائم نشده و فقط تهدید خود را نسبت به ارتکاب جرم ابراز می‌کند اقدام تأمینی در نظر گرفته است که نشان از پختگی این قانون در آن زمان تاریخی می‌داد. به عبارت دیگر قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ فقط به پیشگیری از تکرار جرم توجه کرده تا پیشگیری اولیه از وقوع جرم. این در صورتی است که اقدامات تأمینی هم برای پیشگیری از تکرار جرم و پیشگیری از وقوع ابتدایی جرم به وجود آمده است و قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ فقط یک قسمت از این نهاد حقوق کیفری (پیشگیری از تکرار وقوع جرم) توجه کرده است که شایسته است قانون‌گذار در اصلاحات بعدی قانون‌گذاری به این نکته نیز توجه کافی و وافی داشته باشد.

مهم کیفری را برای محدودی از بزهکاران (اطفال و نوجوانان و همچنین دیوانگان) به‌کاربرده است و برای مجرمینی که دارای مسئولیت تام کیفری هستند همچنان از نهاد مجازات بهره برده است و از طرف دیگر به خاطر اینکه از مزایا و سودمندی‌های این نهاد حقوق کیفری بسیار هم برای کسانی که مسئولیت کامل کیفری دارند غافل‌نماند ناچاراً آن‌ها را در شکل و قالب دیگری از واکنش اجتماعی یعنی تحت انواع مجازات‌های تکمیلی، تبعی و حتی مجازات‌های اصلی به‌کاربرده است. این نکته را هم باید افزود که قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ اقدامات تأمینی و یا تربیتی را فقط در مورد افرادی که مرتکب بزه شده به‌کاربرده است؛ این در حالی است که در قانون اقدامات تأمینی ۱۳۳۹ در موادی از آن، استثنائاً

References

1. Beccaria, Caesar. (1997). "Treatise on Crimes and Punishments" translated by Mohammad Ali Ardabili, third edition, Tehran, Mizan publishing house.
2. Jafari Langroudi, Mohammad Jafar. (2006). Legal Terminology, 16th edition, Tehran, Ganj Danesh Publications.
3. Kaynia, Mehdi. (2009). Fundamentals of Criminology, Volume 1, Tehran, Tehran University Press.
4. Kazemi, Marzieh. (2017). "The place of the nature and effects of protective and educational measures in the approved Islamic Penal Code
5. Khaleghi, Ali. (2013). Points in Criminal Procedure Law, Tehran, Shahr Danesh Publications.
6. Mohammadnejad, Parviz. (2007). "Security and training measures in criminal law" Journal of Correction and Tarbiat, No. 61.
7. Momeni Rad, Ahmed. (2017). "Children's court and protective and educational measures", Danesh Zamizi magazine, numbers 6 and 7.
8. Moradi, Majid. (2011). "Inclusion of the verdict of acquittal of the accused and innocent convicts in the newspapers" Taalah Law magazine, third year, number 11.
9. Noorbha, Reza. (2005). Field of General Criminal Law, 18th edition, Tehran, Ganj Danesh Publications.
10. Rahami, Mohsen. (2012). Provisional and educational measures, editions 1 and 2, Tehran, Mizan Publishing.
11. Sanei, Parviz. (1997). General Criminal Law, Volume 2, Tehran, Ganj Danesh Publications.
12. Shambiati, Houshang. (2003). General Criminal Law, Volume 2, Tehran, Mizan Publishing House.
13. Shambiati, Houshang. (2011). General criminal law, vol. 2, 18th edition, Tehran, Nesharmizan.